

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกฎหมายบังคับให้ธุรกิจต้องจัดให้มีการตรวจสอบงบการเงินโดย ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต สำนักงานสอบบัญชีในประเทศไทยมักเริ่มต้นจากการที่ผู้สอบบัญชีแต่ละคนมารวมตัวกันเป็นสำนักงานสอบบัญชี ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของ กิจการเจ้าของคนเดียว คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด การจัดให้มีการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป เพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินเกี่ยวกับการแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของธุรกิจ เพื่อสร้างความโปร่งใสให้กับข้อมูลหรืองบการเงิน รวมทั้งเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือของงบการเงิน ทำให้เกิดความมั่นใจของผู้ใช้งบการเงินในการนำงบการเงินไปใช้ นั่นคือการลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความถูกต้องของข้อมูลทางการเงิน

ทรงเดช ประดิษฐสมานนท์ (2542) กล่าวว่า “ในอดีตงานสอบบัญชีที่ถูกรับรอง โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการตรวจสอบเอกสารว่าตรงกับรายการบัญชี โดยขาดการใช้ดุลพินิจ วิเคราะห์ความเสี่ยงและเข้าใจถึงธุรกิจทั้ง ๆ ที่มาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปนั้นมอบหมายหน้าที่ดังกล่าวให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตถือปฏิบัติ การกระทำเช่นนี้เข้าข่ายเป็นการหลอกลวงผู้อ่านงบการเงินในการให้คำรับรองออกความเห็น โดยทำให้คุณภาพงานสอบบัญชีขาดประสิทธิภาพ ทำให้ในปัจจุบันทางราชการได้เฝ้าระวังตรวจสอบผลงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมากยิ่งขึ้น”

จากเหตุการณ์ที่ผ่านมาปรากฏว่ามีข่าวสารต่าง ๆ ออกมามากเกี่ยวกับเรื่องความบกพร่องของการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในการปฏิบัติงานสอบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และจากความบกพร่องและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานส่งผลให้คุณภาพงานสอบบัญชีขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นผลให้บางครั้งผู้สอบบัญชีถูกเพิกถอนใบอนุญาตเพิ่มมากขึ้น แสดงถึงการละเว้นปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือประสบปัญหาในทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับระบบการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของตัวผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ช่วยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ข้อจำกัดด้านลูกค้า หรือวิธีการทำงานของสำนักงานสอบบัญชี

จากความบกพร่องต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ตามลักษณะปัญหาในหัวข้อ

ต่อไปนี้จะประกอบด้วย ด้านการเงิน ด้านลูกค้า ด้านกระบวนการภายใน และด้านการเรียนรู้และพัฒนา

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ให้ความสนใจทำการศึกษา ระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี พร้อมทั้งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชีเพื่อแสดงข้อเท็จจริงและปัญหาเพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

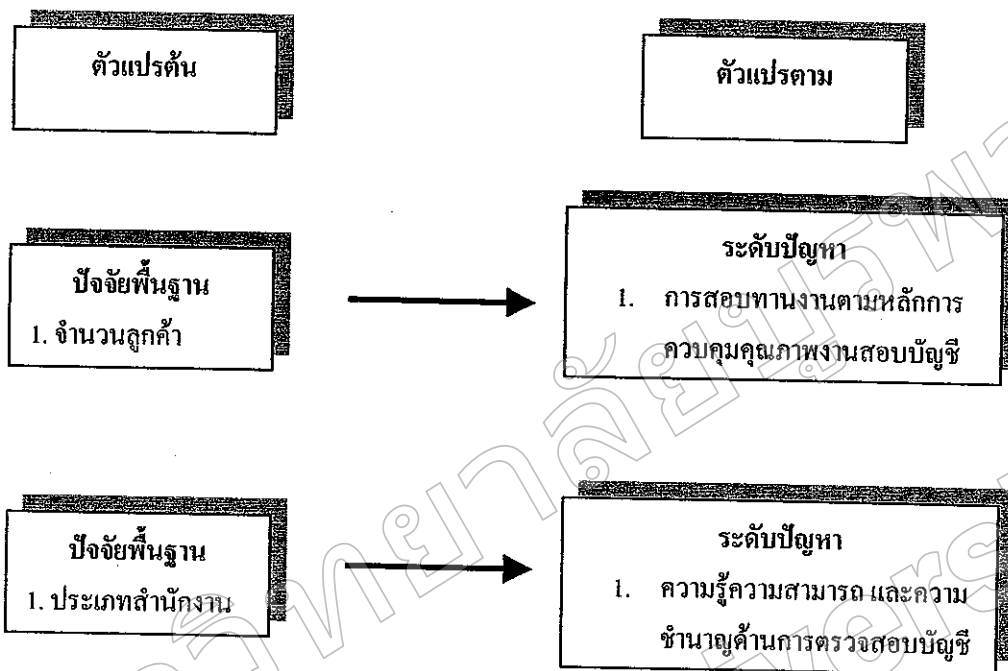
1. เพื่อศึกษาถึงระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี ในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 ด้านการเงิน
 - 1.2 ด้านลูกค้า
 - 1.3 ด้านกระบวนการภายใน
 - 1.4 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชี
3. เพื่อแสดงข้อเท็จจริงและข้อบ่งชี้ของปัญหาให้ผู้เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนากระบวนการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพ
4. เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวิจัย และอ้างอิงต่อไปในอนาคต

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 : จำนวนลูกค้ามีผลต่อการสอบทานงาน ตามหลักการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานที่ 2 : ประเภทของสำนักงานสอบบัญชีมีผลต่อความรู้ความสามารถ และความชำนาญด้านการตรวจสอบบัญชีของพนักงานสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชี
3. เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี ในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สำนักงานสอบบัญชีในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรทั้งหมด 513 แห่ง (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2547)

2. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ตั้งแต่เดือนมิถุนายน - สิงหาคม 2547

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยสำนักงานสอบบัญชี ได้แก่

3.1.1 จำนวนลูกค้า

3.1.2 ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี

3.2 ตัวแปรตาม คือ ระดับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของสำนักงานสอบบัญชี

3.2.1 ระดับปัญหาการสอบทานงาน ตามหลักการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี

3.2.2 ระดับปัญหาความรู้ความสามารถและความชำนาญด้านการตรวจสอบบัญชี

ข้อจำกัดของการวิจัย

กลุ่มประชากร ได้แก่ สำนักงานสอบบัญชี ในรูปของบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด คณะบุคคล และกิจการเจ้าของคนเดียว ณ 17 กุมภาพันธ์ 2547 ที่ขึ้นทะเบียนแสดงรายชื่อไว้กับ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์โดยสมัครใจ ทำให้ไม่สามารถสำรวจข้อมูลกลุ่มประชากรที่ไม่ได้สมัครใจขึ้นทะเบียนไว้ได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

หัวหน้าสำนักงาน หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสอบบัญชี โดยมีความรับผิดชอบและดูแลควบคุมงานสอบบัญชีในองค์กร ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของกิจการเจ้าของคนเดียว คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด